

J.nr. NST – 4501-00052

Den 15. november 2012

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. E stillet af Folketingets Miljøudvalg efter ønske fra Henrik Høegh (V)

Spørgsmål E

Mener ministeren, at reduceret grødeskæring i alle danske vandløb er det bedste redskab til at sikre god økologisk tilstand i disse?

Svar

Mange tak for spørgsmålet.

Jeg vil gerne starte at slå fast, at der er god grund til at glæde os over det miljømæssige løft, som gennemførelse af vandplanerne vil betyde for vores vandløb. I alt 5.200 km vandløb vil få betydelig bedre miljøtilstand, når kommunerne har gennemført indsatserne, der ikke alene indebærer ændret vandløbsvedligeholdelse, men også vandløbsrestaurering, fjernelse af spærringer og åbninger af rørlagte vandløbsstrækninger.

Samtidig nedbringes spildevandspåvirkningen af vandløb, hvor det vurderes, at den påvirkning er årsagen til, at vandløbene ikke har det godt.

Ændret vedligeholdelse er det virkemiddel, som samrådsspørgsmålet er rettet imod.

Det korte svar på samrådsspørgsmålet kunne i lyset af den brede vifte af vandløbsvirkemidler derfor være, at nej, jeg mener ikke, at reduceret grødeskæring i alle danske vandløb - og til enhver tid - er det bedste redskab til at sikre god økologisk tilstand i disse.

Der må ses betydeligt mere nuanceret på problemstillingen. Og det er også det, vi gør.

Ændret vedligeholdelse handler jo om meget andet end blot at reducere grødeskæringen. Det kan fx også bestå i en mere skånsom grødeskæring eller en ændring af, hvor tit og hvornår grødeskæringen foretages.

Forskere fra det tidligere DMU, nu DCE, har – som led i det faglige grundlag for den tidligere regerings Virkemiddeludvalg - vurderet, at det eneste virkemiddel til forbedring af de fysiske forhold i vandløb er ændret vedligeholdelse, evt. kombineret med restaurering. Det er det grundlag, vi er gået videre med.

Der har på det seneste været fremført kritik af at gennemføre ændret vedligeholdelse i vandløb med ringe fald, fordi det ikke skulle have den ønskede effekt.

Vi er selvfølgelig lydhøre over for kritik og ønsker dialog, og lad mig slå fast med det samme: Jeg er naturligvis ikke interesseret i, at der gennemføres indsatser, som ingen effekt har.

Jeg er heller ikke interesseret i, at der gennemføres indsatser, som har uforholdsmæssigt store konsekvenser for omgivelserne.

Derfor har jeg også sikret mig, at Naturstyrelsen har en tæt dialog med de parter, som ikke mener, at ændret vedligeholdelse i vandløb med ringe fald har den tilsigtede effekt.

Blandt andet har Naturstyrelsen afholdt møde med Bent Lauge Madsen, som i Magisterbladet den 14. september kritiserer anvendelse af virkemidlet ”ændret vedligeholdelse” i vandløb med ringe fald.

På mødet blev bl.a. konkluderet, at ”Der var enighed om, at en intelligent ændring af grødeskæring – det kan f.eks. være mere skånsom vedligeholdelse, færre grødeskæringer mv. - hvor der netop tages hensyn til de lokale forhold også vil kunne forbedre tilstanden i vandløb med ringe fald. Dette beror dog på en konkret vurdering, som kommunerne generelt er fagligt klædt på til at foretage”.

Naturstyrelsen har herudover taget kontakt til forskningsinstitutionen DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi under Aarhus Universitet, med henblik på at få en uddybende vurdering af ændret vedligeholdelse i vandløb med ringe fald. Naturstyrelsen vil indrette det videre arbejde på baggrund af deres vurdering.

Naturstyrelsen har i øvrigt sammen med en lang række organisationer, blandt andet ”Landbrug & Fødevarer”, stået for udarbejdelse af en rapport, som indeholder en vidensopsamling af metoder, praksis og effekter af grødeskæring. Det er mit håb, at kommunerne med udgangspunkt i blandt andet denne rapport føler sig godt rustet til at løse opgaven med at vurdere og tilrettelægge den bedste indsats for vandløbene.

For vandløb med ringe fald, hvor den nuværende vedligeholdelse fastholder vandløbet i en dårlig tilstand, er det fortsat Naturstyrelsens faglige vurdering, at ændret vedligeholdelse kan have en gavnlig effekt i vandløbet.

Det kræver imidlertid en meget konkret vurdering og et godt lokalkendskab at vurdere dette. Det er derfor, at den endelige indsats først tilrettelægges efter en konkret vurdering af kommunen, som er vandløbsmyndighed.

Den tidligere regering besluttede med ”Grøn Vækst-loven”, at kommunen samtidig skal vurdere eventuelle oversvømmelsesmæssige konsekvenser af indsatsen. Det er på denne baggrund, at der kan udbetales erstatninger til berørte grundejere, i overensstemmelse med den tidligere regerings udspil indenfor rammerne af EU's Landdistriktsprogram.

Viser konsekvensvurderingen, at uforholdsmæssigt store landområder vil blive oversvømmet som følge af indsatsen, skal indsatsen heller ikke gennemføres i den påtænkte form.

Ved en ændring af et vandløbs vedligeholdelse, skal der udarbejdes nye vandløbsregulativer. Her vil offentligheden og berørte lodsejere ifølge vandløbslovens bestemmelser blive hørt og inddraget. Det er dermed yderligere sikret, at ingen indsats gennemføres uden inddragelse af viden om de lokale forhold.

Åbenhed og inddragelse er nøgleordene i det fremadrettede arbejde med vandplanerne. Den viden, der findes hos kommuner og hos fagfolk rundt omkring i landet om vandløbsvedligeholdelse og grødeskæring skal og vil naturligvis derfor også blive inddraget.

Vi har sammen set – og nydt synet – ved Odderbækken af et rigtig godt eksempel på de kvaliteter et slynget åløb har. Odderbækken er et rigtig godt eksempel på, at lokal, frivillig indsats har medført genopretning af åen, som har betydet et kæmpe løft for miljøtilstanden og samtidig har bidraget markant til at øge viden om natur- og miljøforhold.

Vi oplevede, at der er et særligt, lokalt ejerskab og engagement omkring vandmiljøet i Odderbækken. Og vi så, at det er muligt at indrette en rentabel drift, så den kan gå hånd i hånd med et godt vandmiljø.

Odderbækken er det bedste eksempel på den form for samarbejde, inddragelse og ejerskab, som jeg håber, vi kan få skabt en masse af, når næste generation af vandplaner skal udformes.